

פרק לא ציווי מלאכת המשכן ושבת

* ה' צווה למנות את בצלאל ועוזריו (אהליאב ועוד חכמי לב) כדי לעשות את המשכן וכליו.

* ה' אמר למשה, לצוות את ישראל לשמור שבת, ומי שיחלל אותה יומת אם יש עדים והתראה, או יתחייב כרת אם לא היתה התראה.

* רש"י אומר שהשבת נסמכה למלאכת המשכן ללמד שאין לבנות משכן בשבת. (דבר זה נלמד מהמילה "אך" בפסוק י"ג: "אך את שבתותי תשמורו: אומנם עליך לבנות משכן, אך עליך לשמור שבת, ואסור לבנות המשכן בשבת!)

* השבת נקראת שבת שבתון כדי ללמד שאסור לעשות בה אפילו מלאכת אוכל נפש, בניגוד ליום טוב שמותרת בו מלאכת אוכל נפש.

* השבת היא אות בין ה' לישראל (לכך שה' בחר בנו בכך שנתן לנו את יום מנוחתו למנוחה).

* ה' נתן למשה את לוחות האבן הכתובים ע"י אלוקים.

הערה: אמני המשכן ושמירת השבת הינם שני עניינים אחרונים בתוך ראשיתו של נושא המשכן. נושא זה מתחיל בפרשת תרומה (פרקים כ"ה - כ"ז, יט), שם מדובר על המשכן וכליו, וממשיך בפרשות תצוה - כי תשא בנושאים: בגדי כהונה (כ"ז, כ - כ"ח), סדר המלואים (כ"ט) ובנספחות: מזבח הקטורת, פרשת שקלים, פרשת הכיור, שמן המשחה, הקטורת (ל'), ולבסוף: אמני המשכן ושמירת השבת (ל"א).

סיכום ספר שמות – לשימוש פרטי למורים ולתלמידים

www.meir-avitan.co.il מתוך האתר של מאיר אביטן

פרק לא	פרק לא	פרק לא
<p>א. השותפים הם בצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה, אהליאב בן אחיסמך למטה דן ו"כל חכם לב" (אנשים מוכשרים בעבודת יד ואמנות).</p> <p>ב. חכמה – הנלמדת מאחרים, תבונה – מבין מעצמו דבר מתוך דבר שלמד, דעת – רוח הקדש וכישורי אמנות: אריגה, שיבוץ אבנים, עבודות עץ, עבודות אבן ("ובחרשת אבן") ועבודות מתכת ("לעשות בזהב ובכסף ובנחשת").</p> <p>ג. אהל מועד עצמו, ארון הברית והכפורת, השולחן וכליו, המנורה וכליה, מזבח הקטורת, מזבח העולה וכליו, הכיור וכנו.</p> <p>ד. בקשר לבצלאל נזכר "ולהורות נתן בלבד" (מלבד כישורי האמנות ניחן ביכולת ובסבלנות הנדרשים להוראה). בקשר לשניהם נזכרת גם הרקמה ("ורקם בתכלת ובארגמן" וכו').</p> <p>ה. בצלאל היה נינם של מרים וכלב בן יפונה (בצלאל בן אורי בן חור בן מרים וכלב).</p>	<p>ע"ן בפסוקים א' - י"א. א. מיהם השותפים למלאכת עשיית המשכן? (ב', ו' ורש"י לפסוק ו').</p> <p>ב. מהם התכונות והכישורים שהביאו את בצלאל בן אורי בן חור להיות האדם המתאים לעמוד בראש מלאכת המשכן?</p> <p>ג. מהם כלי המשכן שנצטוו אנשים אלה לעשות?</p> <p>ד. ע"ן בשמות ל"ה, ל- לה. אילו כישורים נוספים נזכרים בקשר לבצלאל ולאליאב?</p> <p>ב. ע"ן ברש"י לשמות י"ז, י ול"ה, ל. מהו מוצאו המשפחתי של בצלאל?</p>	<p>1 לא מלאכת המשכן (א'- י"א)</p>
<p>א. שלא יחשבו שמלאכת המשכן דוחה שבת. אע"פ שיהיו זריזים מתוך הבנת חשיבות המשכן והתלהבות עליהם לזכור שיש לקיים השבת ולהפסיק מלאכת המשכן מפניה.</p> <p>ב. השבת מהווה אות בכך שישראל נחים בשבת, כביכול כפי שה' נח ביום השביעי.</p> <p>ג. מצוות תפילין מוגדרת כאות לכך שה' הוציאנו ביד חזקה ממצרים.</p> <p>ד. מי שמחלל שבת בגלוי "מות יומת" בידי ב"ד, אבל מי שמחלל שבת בסתר יומת בכרת מידי שמים, שהרי אין עדים שיכלו ליידע את ביה"ד על כך.</p> <p>ה. הבעיה שהתעוררה הייתה איזה עונש מוות יוטל על המקושש. ה' אמר למשה כי הוא יומת בידי ב"ד ברגימה.</p>	<p>ע"ן בשמות ל"א, יב- יז.</p> <p>א. מדוע כתובה מצוות השבת פעם נוספת לאחר הציווי על בניית המשכן? (היעזר ברש"י לפסוק י"ג).</p> <p>ב. "כי אות היא ביני וביניכם" (י"ג). במה מהווה השבת "אות" בין ה' ובין ישראל? היעזר ברש"י. (וע"ן גם בפסוק י"ז).</p> <p>ג. איזו מצווה נוספת מוגדרת בספר שמות כ"אות"? (י"ג, ט, טז).</p> <p>ד. באיזה מקרה מתחייב אדם המחלל שבת מיתה ובאיזה מקרה מתחייב כרת? (רש"י לפס' יד).</p> <p>ה. איזו בעיה התעוררה אצל משה בקשר לאדם שנמצא מקושש עצים בשבת לפי המסופר במדבר ט"ו ומה היה פתרונה? (רש"י לבמדבר ט"ו, לד).</p>	<p>2 לא ע"פ שאלת בגרות שבת (י"ב- י"ז)</p>